sianum ⁊ Gregorianũ sup altare beati pe
tri apostoli ponerentur. plurimorũ ep̃or
sigillis munita. ⁊ fores ecclesie clauderen
tur. ⁊ ip̃i tota nocte oratiõi insisterent. vt
dñs p aliquod signum indicaret quod ho
rum magis ab ecclesia fuari vellet. Sic/
q̃ p omnia factũ est. Mane igit̃ ecclesiam
intrãtes vtrũq̃ missale super altare aper=
tum inuenerunt. Vel vt alij asseruut mis/
sale Gregorianũ penit⁹ dissolutũ ⁊ hucil
lucq̃ dispersum inuenerunt. Ambrosia/
num vero solũmodo aptum sup altare in
eodem loco vbi positũ fuerat inuenerunt
Quo signo edocti sũt diuinit⁹ vt Gregori
anũ officiũ p totum mundũ dispergi Am
brosianũ vero tantũ in sua eccl'ia obserua
ri deberet. Et sic vsq̃ hodie obseruatur.
Siquidẽ tempe karoli impatoris officiũ
Ambrosianũ p̃cipue dimissum est. ⁊ Gre=
gorianũ impiali auctoritate plurimuz ad=
iuuante diuulgatuz. Ambrosius em̃ mul=
ta instituit iuxta ritum grecorũ vt dicetur
infra vbi de hymnis agek̃. Agit̃ g̃ in hac
pte primo de his que in officio cuiuslibet
hore dicunt̃. Secundo de nocturnis Ter
tio de laudibus matutinis. Quarto de p̃=
ma. Quinto d̃ tertia. Sexto de sexta. Se
ptimo de nona. Octauo de vespis. No/
no de cõpletorio.

De his que in officio cuius=
libet hore dicuntur.

Vt autem mu=
sce morientes abigant̃ ⁊ mens
orantis serenet̃ vt digne cũ d̃o
loquat̃. ⁊ vt si mẽte nõ orauerit. dñs in fu
rore nõ irascat̃ sed misereat̃. iõ laudabili
cõsuetudine inductum est vt sacerdos aõ
canonicarũ horarũ initia ⁊ in fine dñicam
orationem. ⁊ ante horas beate Marie ⁊
in fine aue maria ⁊c̃. voce submissa p̃mit/
tat. Unde in cõcilio gerundineñ. de con.
dist. vj. in die. statutũ est vt etiam post sin
gulas horas dicat̃ ne diabol⁹ de corde sa=
cerdotis rapiat si quod boni ibi seminatũ
est. Unde ⁊ in primitiua ecclesia post quã
libet horam alta voce absq̃ alia oratione
dicebatur. quod adhuc ecclesia lateranẽ.
dicitur obseruare. Quidaz etiã in fine ho
rarum dicunt. Dñs det nobis suam pacẽ
De hac dominica oratione sub prima ⁊ sb
vesperis dicetur. Quia ꝯo domin⁹ ait
in euangelio. Sine me nõ potestis facere
quicq̃. ideo in singulis diurnis horis sa/
cerdos incipit. Deus in adiutoriũ meum
intende. ⁊ singule finiunt̃ p deo gratias. ⁊
sic initium ⁊ finis referunt̃ ad idem sc̃z ad
deum. qui est alpha ⁊ o. id est p̃ncipium ⁊
finis. xxxv. dist. ab exordio. Dicendo igi=
tur. Deus in adiutorium meum intende.
mater ecclesia inuitat omnes. iuxta illud.
Venite filij audite me. Quod ideo intro/
ductum est quoniã dum arca dñi ad por/
tanduz leuabatur dicebat moyses. Exur=
ge deus. id est. exurgere fac. ⁊ dissipentur
inimici tui. ⁊ fugiant qui oderunt te a fa/
cie tua. Sic ⁊ sacerdos noster dicit. Deus
in adiutorium meum intende. hoc est. pre
sta mihi auxilium in resurgendo a peccat
⁊ cõtra varios inimicos qui tuam circun
dant ecclesiam. Per arcam em̃ intelligit̃
ecclesia. que vsq̃ in finem circũdabit̃ a p=
secutoribus siue aptis siue occultis: sicut
⁊ arca ab inimicis circũdabatur. Orat er
go sacerdos ne inimici p̃ualere valeant.
aliquos a cetu fidelium p astutiam forsitã
separando. Cum em̃ p̃secutio iusti fit a leo/
ne. id est. a diabolo impetu. id est. manife=
ste seuiente. vel a dracone. id est. a diabo/
lo. insidijs. id ẽ. occulte p̃sequente omnes
clament. Deus in adiutoriũ meum inten=
de. Preterea cum fm ap'm in dei noie
omnia facienda sint. merito est ab eo incho
andum. Circa hoc notandum est q̃ cõtin
git tribus modis peccare. videlicet corde
ore. ⁊ opere. Ideoq̃ tribus diuersis mo/
dis hore inchoantur videlicet completo/
rium: per cõuerte nos deus contra pecca
tum cordis. Nocturne per domine labia
mea aperies contra peccatum oris. Alie
vero omnes diei hore per deus in adiuto/
rium meum contra peccatum operis. Et
quoniã in peccato cordis ⁊ oris ẽ aliquid
operis. ideo in omnibus horis tam noctur
nis q̃ diurnis dicitur. deus in adiutoriuz
meum intende. contra peccatum operis.
Monachi vero dicunt primo in noctur/
nis. Deus in adiutorium meum intende.
⁊ postea domine labia mea apies. quia si=
ne adiutorio dei nec cor nec labia ad ipsi⁹
laudem aperiri valent. Joh. xv. Sine me
nihil potestis facere. Interea vero sa=

cerdos cum dicit. Deus in adiutoriũ meũ intende. signo crucis se munit ad effugandum illius vtute quãlibet diaboli versutiam ⁊ ptãtem. valde em timet signũ crucis. Unde Cryf. Ubicunq; demones signum crucis viderint fugiunt timẽtes baculum quo plagam acceperunt. Stephanus quoq; papa ait. Nunquid nõ omnia crismata. id ẽ. sacramẽta que cũ crismatis vnctiõe pstant. sacerdotal' ministerij crucis figura. i. signo pficiunt. Nunquid baptismatis vnda sine cruce sanctificata peccata relaxat. Et vt cetera ptereamus sine crucis signaculo q̃s sacerdotij grad' ascẽdit. Baptizandus q̃z signo crucis sig̃t in frõte ⁊ in pectore. De pfundo quidẽ crucis mysterio dicet in. vj. pte sub ti. de parasceue. ⁊ hic etiã aliqua supponam'. Sane crux dñi multipliciter fuit in veteri te. pfigurata. Legit siquidem q moyses ad mandatũ dñi eneum serpentẽ erexit in palo in deserto p signo. quẽ aspicientes qui pcussi fuerant a serpentibus ilico sanabãtur. quod ipe christ' exponẽs inquit i euãgelio. Sicut moyses exaltauit serpentẽ in deserto. ita exaltari oportet filiũ hois. vt omis qui credit in ipm nõ peat sed habeat vitã eternam. Legit etiã q cuz ioseph applicuisset manassen ⁊ effraim. ad Jacob statuẽs maiorem ad dextrã ⁊ minorẽ ad sinistrã: vt eis fm ordinem bñdiceret. Jacob man' cõmutans. i. in modũ crucis cãcellans. dextraz posuit sup caput effraim minoris. ⁊ sinistrã sup caput manasse maioris ⁊ dixit. Angelus qui eruit me de cũctis malis. bñdicat pueris istis. ⁊c. Item moyses ait Die ac nocte erit vita nr̃a pendens ⁊ videbitis ⁊ cognoscetis. Christus em in nocte fuit in cruce pendens. quia tenebre facte sunt ab hora sexta vsq; ad nonam. Q̃ etiã die fuerit pendens certũ est. Rursus legit Ezech. ix. Ezechiel audiuit dñm dicentẽ ad virũ vestitũ lineis habentem attramentũ scriptoris ad renes Trãsi p mediã ciuitatẽ. ⁊ signa thau in frontib' virorũ dolentiũ ⁊ gementiũ. Post hec dixit septem viris. Trãsite p mediã ciuitatem ⁊ pcutite omem sup quẽ nõ videbitis thau. nemini pcet oculus vester. Itẽ Hiere. Congregabo omes gentes ⁊ erit eis in signũ thau. Item alibi. Et erit principat' eius sup humerũ ei'. Christ' em portauit sup humeros crucẽ in qua triumphauit. Jobes quoq; vidit angelũ ascendentẽ ab ortu solis habentem signum dei viui ⁊ clamabat voce magna quatuor angelis quibus datuz est nocere terre ⁊ mari dicens. Nolite nocere terre ⁊ mari neq; arboribꝰ quousq; signemus seruos dei in frontib' eorum. Item lignũ missuz in marath. aq̃s dulcorauit amaras. Et ad lignũ missuz in iordanem ferrũ quod inciderat enatauit. Hoc est lignũ vite in medio padisi de quo Sapiẽs ptestat. Bñdictum lignum p qõ fit iusticia. qm regnauit a ligno de'. Hoc ergo crucis signo se armat ecclia in pectore ⁊ in fronte significans crucis mysteriũ esse corde credendũ ⁊ manifeste ore confitendũ. Per hoc em signum cõfundit ciuitas diaboli ⁊ triũphat ecclia terribil' vt castrorũ acies ordinata. iuxta illud. Terribilis est locus iste ⁊c. Et alibi. Vidi ciuitatem magnã sanctã hierusalẽ nouam ⁊c. Aug'. tñ dicit q nulla scriptura no. testa. vel veteris docet fideles crucis signaculo insigniri. Est aũt signũ crucis tribus digitis exp̃mendũ. quia sub inuocatione trinitatis imp̃mit. De qua ppheta ait. Qui appendit tribus digitis molẽ terre. Pollex tñ supeminet. qm̃ totam fidẽ nr̃am ad deum vnũ ⁊ trinũ referim'. Et mox post ipsam inuocationẽ trinitatis põt dici vsus ille. Fac mecũ dñe signũ in bonum vt videant qui me oderunt ⁊ pfundant: qm̃ tu dñe adiuuisti me ⁊ pslat'es me Jacobite vo asserentes sicut ⁊ euticiani vnã tantuz naturã scz diuinã esse in christo. sicut vna est psona: vno tm digito se signare dicũt quorũ error in canonibus extirpat. Ue quidam signant se a fronte deorsum. in q̃ illud exprimit mysteriũ q inclinauit deus celos ⁊ descendit in terrã. Descendit quidem vt nos de terra leuaret in celum. Deinde a dextra ad sinistram. Primo vt eterna que p dextrã tempalib' que p sinistraz significant p̃ferenda designent. Secõ ad notandũ q christus de iudeis trãsiuit ad gentes. Tertio quia christus a dextra. id est. a patre veniẽs diabolũ qui p sinistraz significat in cruce pemit. Unde exiui a patre ⁊ veni in mundũ. Alij vo signum crucis a sinistra pducunt in dextrã. fulti au-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ctoritate illa. Egressus eius a patre. excursus vsq; ad inferos recursus ad sedez dei Incipiunt em̃ se signare a pte supiori que patrē significat. descendūt quoq; ad inferiorem que mūdū designat. deinde a sinistra pte que infernū pducūt ad dextram que celum significat. Nam christ⁹ descendit de celo in mundū. de mundo ad infernum. ab iferno ascēdit in celum. vbi sedet ad dextram dei patris. Secundo hoc faciunt ad insinuandū: quia de miseria transire debemus in gloriaz. ⁊ de vitijs que p sinistrā ad virtutes que p dextram significanť. vt legiť in euangelio Matthei. naz ⁊ christus de morte trāsiuit ad vitā. Tertio quia christus a tempalibus ad eterna per fidem crucis nos eleuat. Considerandum aūt q̄ quia a sinistra pducunt in dextram seipsos ⁊ alios piter consigāt. Sed tunc sup illos signum crucis a dextra in sinistram pducunt. quia nō consignāt eos quasi vertētes dorsum sed quasi faciem p̄sentātes. Sed ⁊ cū sup alios p̄ncipaliť signum crucis imprimunt etiā seipsos a sinistra in dextrā sed alios a dextra in sinistram cōsignant. Sane regulariter in omnibus euangelicis verbis debemus facere signum crucis. vt in fine euangelij. simboli. dñice oratiōis. Gloria in excelsis deo Sanctus sanct⁹. Agn⁹ dei. Benedict⁹ dominus deus israel. Magnificat. ⁊ Nunc dimittis. ⁊ in p̄ncipijs horaz. ⁊ in fine misse quādo sacerdos dat bñdictionē. ⁊ etiaz vbicunq; de cruce vel crucifixo mentio fit que etiam omnia stando sicut ⁊ euangeliuz audire debemus. In omni etiam actu nro signum crucis facere debemus. Unde Ambrosi⁹. Ad omnem actum incessum ve manus inpingat in crucem. Et aduerte q̄niam crucis figura quadriptita est. vel p pter quatuor elementa que in nobis vicia ta christus sua passione curauit. vel ppť homines quos de quatuor ptibus orbis ad se traxit. Juxta illud. Si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipsuz Vel ⁊ hec quadratura ptinet ad mortalitatez habet em̃ longitudinem. latitudinem. sblimitatem ⁊ pfundum. Profundū c̄ acumen quod terre infigiť. Longitudo est inde ad brachia. Latitudo est in expansiōe. Altitudo seu sublimitas est a brachijs ad caput. Profundum significat fidem que ē posita in fundamento. Altitudo spem q̄ ē reposita in celo. Latitudo charitatē. q̄ est ad sinistram ⁊ ad inimicos extendiť. Lōgitudo pseuerantiā que sine fine cōcludiť De hoc diceť in. vj. pte sub ti. de parasceue. De signo crucis quod fit in p̄ncipio et in fine euangelij dictū est in quarta pte sb̄ ti. de euangelio. Adiut deus in adiutorium meum intende ⁊c̄. statim in singulis horis subijciť. Gloria patri ⁊c̄. Sicut erat ⁊c̄. Quos duos versus beatus Hierony. scripsit inter opuscula que pape damaso misit. ⁊ ipsius rogatu idem Damasus illos in fine psalmorū cantari instituit. Ipsum tamē versum. Gloria patri nicena synodus diciť edidisse Quia em̃ dñs dixit adhuc te loquente ecce assum. ideo q̄si iaz nos intellexerimus exauditos esse. gratiarum actiones trinitati tribuimus dicētes Gloria patri ⁊c̄. In exequijs tamē mortuorum nec deus in adiutoriū. nec gloria patri dicimus. quia in illis saluatoris exeq̄as imitamur. in quibus hec cessant. put i sequēti pte sub ti. de quinta feria cene domini dicetur. Siliter post vnūquēq; psalmum diciť gloria patri ⁊c̄. quia ihsus iste totius trinitatis simplex laus est Psalm⁹ nāq; bonam opationem significat. qua finita merito deo gloria danda est qui p oī ope bono laudandus est ⁊ nunc ⁊ semp sicut laudandus erat in principio quādo celum ⁊ terram creauit. Sicut enim sibi soli laus ē de creatione celi ⁊ terre. sic ⁊ ei soli laus est de omni ope bono nunc ⁊ semp. In p̄misso quidē versu. Sicut erat in p̄ncipio ⁊c̄. multipliciū tempozū varietas d̄monstrať videlicet in Sicut erat in principio preteritum. ⁊ nunc p̄sens. in ⁊ semp futurum ⁊ eternum. ⁊ in secula seculorum. longitudo magna. Unde Orige. Quotiens secula seculorum nominať. fortasse licet nobis ignotus. tamen a dño statutus aliquis terminus indicať. Legiť q̄ Hildebrandus prior cluniacen̄. factus papa Gregori⁹ dum in minoribus agens legationis officio fungereť. archiep̄m ebredunen̄. de simonia accusatum. et accusatores omnes corrūpentem. ita vt cōuici non posset miraculose cōuicit. Precepit enim illi vt diceret ihsum gloria pri ⁊c̄. Ille vero

licet expedite diceret gloria patri. tamē et spirituisancto pferre non poterat quipe quia in spiritūsanctū peccauerat. Reatuz ergo suū cōfessus ⁊ depositus mox expedite ⁊ spirituisancto pnunciauit. Et nota q̄ gloria pri dicit. xxiiij. vicib⁹ in nocturnis festiuitatū put dicet in. vj. pte sub ti. de quinta feria cene dñi quod fit in honorem. xij. apostolorū qui sunt. xij. hore diei id ē. xpi a vero sole illuminate. ⁊ sunt duodecim hore nocte. id est. ecclesiā illuminātes qui dñm glorie in nocte hui⁹ seculi p̄dicauerunt. Tullius dicit. q̄ gloria ē frequens de aliquo fama cū laude. Ambrosius dicit q̄ gloria est clara cū laude noticia Aug⁹. dicit in. v. de ciui. dei. de gloria seculi. q̄ gloria est iudiciū hominū. bene de hominibus iudicantiū. Et post gloria patri subijcit alla. de quo sub ti. de p̄ma dicet. Hymni quoq̄ tam ex institutione Gelasij pape q̄ ex aprobatiōe cōciliorū tholetani ⁊ agatheñ. in singulis diuninis officijs canunt. Est aūt hymn⁹ grece. latine laus dei cū cantico vel vox humana in laudem dei metrice cōposita. Canticū vo est exultatio mētis habita de eternis i vocem humanā prumpens. Quia vo psalmi sunt hymni. vñ ⁊ psalteriuz dicit liber hymnorū. ideo in q̄busdam ecclesijs hymnos nō cantant. quod tñ aprobandū non est. qm̄ nō sine causa sunt a sanctis pribus istituti. Et pterea nō omnis hymnus psalmus ē. vt qñ nil opando deū cū mētis exultatione laudamus ppter quā laudē expmendam hymnus cantat. Psalmi vero opa bona significant vt infra dicet. Illō aūt notādū est q̄ in diurnis officijs hymni pcedunt psalmos. In nocturnis vo. s. in vespis completorio ⁊ laudibus matutinis ecōuerso. Dies em̄ ptinet ad spirituales qui habent gaudiū ꝯscientie. nox ad penitētes qui habēt remorsum cōscientie Illos exultatio ducit in opationem quibus dicit. Cantate ei canticū nouū. bene psallite ei in vociferatiōe. Istos p opationem oportz venire ad exultationē. Idcirco in diurnis officijs hymni pcedunt psalmos. in nocturnis vo ecōuerso. In vesperis aūt ⁊ in p̄ma quo loco hymni canētur ibi dicet. Rursus stando hymnos cantamus in erectione corporū ostendētes q̄ in laudando deū corda sursum erecta habere debemus. Verūtñ nisi mens consonet lingue certū est vocē quātūlibet clamorosam dño nō placere. Differētia est ergo inter psalmū hymnū ⁊ canticū. Naz in psalmo opa. in hymno laus. in cantico mētis exultatio intelligit. De quo dicet sub ti. de laudibus matutinis. De his tribus dicit apl's ad Col. iij. In psalmis ⁊ hymnis ⁊ canticis spūalib⁹ cantantes ⁊ psallētes in cordib⁹ vestris dño. Et in his trib⁹ varietatibus omne genus musicoz accipi potest. put iam dicet. In nouo testamēto hilarius pictauieñ. eps primus hymnorum carmine florruit. ⁊ post eū Ambrosius. ideo q̄ hymni Ambrosiani dicunt. quia eius tempe plurimū in eccl'ia mediolaneñ. cantari ceperūt. Postea vo in ecclesijs occidentalibus quecū q̄ carmina in dei laude dicunt hymni vocant. Aug⁹. dicit in lib. ꝯfes. q̄ cum Ambrosius a iustina imperatrice arriana pfidia damnata: psecutionem pateret. ⁊ intra ecclesiam cum plebe catholica insidijs vrgeret. istituit hymnos psalmos fm morem orientaliū decantari. ne populus meroris tedio cōtabesceret. Quod ad omnes fuit postmodum deriuatum. Et aduerte q̄ i quibusdā ecclesijs hymn⁹ natalis dñi ⁊ festorū illius septimane sub eodē cantu dicunt. Ratio ē. qm̄ sic mēbra ad caput sic sancti se habēt ad christū a quo sicut a capite influentie. eterne beatitudinis pticipare noscūt. q̄a igit hoc inchoatū extitit in eius natiuitate ⁊ cōsummatū in resurrectione. qr tūc cyrographus damnatiōis delet⁹ ē ⁊ reseratum celuz quod tot annis māserat clausū idcirco eo pcipue tempe solēnitates scōrū sub cātu solēnitatis xpi rōnabiliter recolunt. Hoc aūt nō ꝯtingit in cātu hymnoz pascalis tempis. in quo significat q̄ scōz gloria in ipsis nōdū totaliter ē pfecta. propter apetitū resurrectiōis corporū suorū ⁊ iō ipi xpo nōdū totaliter cōformantur. Antiphone q̄z in singulis hor' existitutione beati ambrosij dicunt ꝯ eo q̄ bear⁹ ignati⁹ terti⁹ a beato petro anthiocenus eps audisse legit in triptita hystoria sup quēdā mōtē angelorū choros ātiphonas canētes. inde em̄ greci p̄mo ātiphonas cōposuerūt. ⁊ eas cū psalmis in choro quasi

in chorea cantari ordinauerũt. q̃ mos ad
vniuersas transijt ecclesias. vt iam vbiq̃
antiphone decantent. Dicunt autẽ anti=
phone respectu ad psalmodiã cui respon=
dent. sicut ⁊ responsoria respectu ad histo
riam. Unde ⁊ antiphona dicit quasi ante
psalmũ sonans. inchoat em̃ ante psalmũ
qui opus significat. ipa vo significat cha=
ritatis copulã seu mutuã dilectionez sine
qua opus nõ pdest. ⁊ p quã opus incipit
meritorium ee. Recte igit fm eius tonuz
melodia psalmi informat. qz dilectio ope
ra nostra informat. Et fm hoc dicitur ab
anti quod est cõtra ⁊ phonos quod est so
nus. quia psalm⁹ fm melos eius intonat
⁊ man⁹ opat fm qd̃ charitat igniculo ex
citat. Psalm⁹ aũt antiphone intermiscet
quia fides p dilectionẽ opat. Verũ ante
psalmũ impfecte ⁊ post pfecte dicit. quia
charitas in via impfecte habet seu h̃ ini=
tiat. sed in patria p bona opa que hic ex
charitate fiunt pficiet. Juxta illud Esa.
Uiuit dñs cui⁹ ignis in syon ⁊ camin⁹ in
hierusalem. In p̃cipuis tamẽ festiuitati=
bus etiã ante psalmũ perfecte dicit ad no=
tandũ q̃ in illis pfectiores in bonis operi
bus nos exhibere debemus. Inchoatur
quoq̃ ab vno vni⁹ chori. ⁊ finit a plurib⁹
vtriusq̃ chori. Primo quia charitas ab
vno. s. christo incipit ⁊ in membris ei⁹ cõ=
summat. ab ipso sicut ipse dicit in euãge=
lio iohannis. Mandatum nouum do vo
vt ⁊c. Deus em̃ prior dilexit nos. Und̃ ⁊
nos cõiter dilectiõi eius correspõdere de=
bemus. Secundo ad notandũ q̃ vox pre
dicatorũ que semp ad vnitatẽ tendit nos
monet vt qd̃ vnusquisq̃ singulariter ope
rando acquirit alteri p dilectionem porri
gat. vt si vnus addiscit in scolis ⁊ alter se=
minat in campo. tempe fructus doctor se
minanti doctrinã porrigat. ⁊ sator docto=
ri panem. Ceterũ antiphona post psalm
os cõiter ab omibus cantat. quia de di
lectione cõmune gaudiuz surgit. Cantat
etiam a duob⁹ choris alternatim. ad nõn
dum mutuam dilectionẽ siue charitatez q̃
in pauciorib̃us q̃ duobus cõsistere neqt.
Coniũgit ergo antiphona duos choros.
vt charitas p bonum opus cõiungat du=
os frres. Isido. dicit in lib. vj. ethimol. q̃
antiphona grece interp̃tat latine vox re=
ciproca. qz duo chori siue de vno ad vnuz
reciprocãdo vicissim melodiarũ cant⁹ alt
nant. quasi duo seraphin. duoq̃ testamẽ=
ta sibi inuicẽ cõclamãtia. Unde clerici an=
tiphonas cantantes nõ vertunt vult⁹ ad
altare. sed se inuicem vsis vultibus respi=
ciunt. quod gen⁹ canendi greci adinueniſ
se tradunt. Est itaq̃ antiphona quedam
cantilena diuinis laudib⁹ ad recreationẽ
iserta. Nihil em̃ amplius charitate recre=
at animos. Que quia modulãdo cãtatur
mentis iocunditatem significat. iuxta illõ
ps̃. psallite sapienter. Tũc em̃ iocunditas
sapida est cũ de deo est. Tunc etiã manus
sub pennis sũt. Ezech. j. ⁊ in Prouõ. Bea
tus vir qui inuenit sapientiã ⁊ qui affluit
prudentia. Quia qui habet iocũditatem
mentis de eternis. de facili affluit pruden
tia. id ẽ. bonis opibus quib⁹ sibi puidet ĩ
futuro. Uel fm Moysen antiphona est
quedã vox q̃ sibi inuicẽ angeli colloquun
tur. Sex aũt antiphone que diebus feria
tis ante psalmos nocturnales dicunt. de
psalmis sumunt ⁊ bonorum operũ pfecti
onem vel sex opa misericordie designant.
qm̃ senarius numerus pfectus est. ille vo
que dicunt sup benedict⁹ in laudib⁹ ⁊ sup
magnificat in vespis. de euangelijs dierũ
in quibus dicunt sumunt. exceptis illis
que in quinta feria dicunt put dicetur in
vj. pte sub. v. feria scde dñice quadragesi
me. Rursus in quibusdam ecclesijs in
fine ãtiphone fit neuma seu iubilus. quia
btũs popul⁹ qui scit iubilationẽ. Est aũt
neuma seu iubil⁹ ineffabile gaudiũ seu mẽ
tis exultatio habita de eternis. Iõq̃ i die
bus ieiuniorũ ⁊ afflictionũ nõ debẽt fieri.
sicut nec in luctu citharizari. ⁊ fit neuma i
vnica ⁊ finali lr̃a antiphone. ad notandũ
q̃ laus dei ineffabilis ⁊ incõprehensibilis
est. Ineffabile nãq̃ gaudium p neuma si=
gnificatũ. quod hic p̃gustat. nec penit⁹ ex
primi. nec penit⁹ taceri valet. quia merito
ecclesia verbis omissis iubilãdo cum neu
ma. q̃si in ãmirationem prosilit. ac si dicat
q̃ vox q̃ poterit lingua retexere ⁊c. Verba
ei h̃ñ sufficiũt. nec itellect⁹ capit nec amor
etiã dicere sinit. Quis em̃ plene enarraret
qd̃ oculus nõ vidit nec auris audiuit. nec
in cor hominis ascendit. Neumatizando
ergo exp̃ssi⁹ quodãmodo sine verbis dic̃

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

q̃ p verba innuat q̃tum sit illud celi gaudiũ. vbi ꝓba cessabũt. ⁊ omnes omnia sciẽt. Verũ quia pfectorũ tm̃ iubilus ē. ⁊ in magnis solẽnitatibus nõ tam maiores q̃ etiam minores exultãt. inde est quod in quibusdã ecclesijs in quib⁹ neuma nõ dr̃ vox nõ significatiua in vocẽ significatiuã conuertit. quia loco iubili ⁊ neume trophi et sequentie decantant. Ad quas laudes et minores ⁊ maiores passim admittũt. ⁊ iõ cõiter ab omnib⁹ decantant. In q̃bus antiphonis dicat neuma seu iubilus. ⁊ quia ꝑ potius fit in tempe pascali dicet sub ti. de laudibus matutinis. Jubilus aũt diuersa significat ⁊ in diuersis locis in eodẽ responsorio sepe fit. put dicet in. vj. pte sub natali. Item de neuma que fit sup alla. in quarta pte sub alla dictũ est. Item in quibus antiphonis dicat alla in sequẽti parte sub festo natalis dicet. Et nota neuma neume sine p. ⁊ in feminino genere est iubilus de quo dictũ est. Sed pneuma pneumatis grece scriptũ p p. in neutro genere est spũsanctus. vtrũq̃ tm̃ p feminino sepe ponit in scripturis. ¶ Sane neume q̃ in missa fiunt repsentãt gaudiũ. que potius fieri solẽt in e vt in kyrie. vel in a vt alleluia. q̃ in alijs vocalib⁹. ad notand gaudiũ spũale qd nobis restitutũ ē in ptu virginis cui facta est mutatio hui⁹ nois eua i aue dicẽte angelo. Aue maria ⁊c. ⁊ ibi mutans nomẽ eue Significatio nãq̃ hui⁹ nominis eue mãserat vsq̃ ad angeli salutationem. Illã aũt significationem ade et eue nascẽtes infantes exprimũt. Nam femina nascens pfert e masculus vero a. vnde ꝓsus. Et dicunt e vel a quotquot nascũtur ab eua. Ille ergo neume nõ significant dolorem quẽ nobis attulit trãsgressio ade et eue put quidã scripserũt. sed gaudiũ nob in p̃missa salutatione ꝓginis restitutum. ¶ Rursus cõsiderandũ ē q̃ fere vbicũq̃ in cantu scribit hierusalẽ neuma pducit. vt celestis hierusalẽ iubilatio figuret. Exemplum habet in alla Te decet. qd cantatur dñica decima post pente. Idem etiaz est quotiẽs alla duob⁹ ꝓsibus insignimus vt de stola duplici gaudeamus. Exẽpluz est in alla. ꝓpasca nostr. qd dicit in die resurrectionis ⁊ in alla. Angelus dñi. quod dicit in sexta feria tunc sequẽti. Vtrunq̃ em̃ alla duos habet ꝓsus. put gradualia antiqua ostendũt. ⁊ sic de alijs. In q̃busdam etiã festiuitatib⁹ quidã ꝓsiculi in nocturnis antiphonas p̃cedunt de q̃ in seq̃nti pte sub dñica de trinitate dicet. ¶ Post antiphonas in singlis horis diurnis ⁊ nocturnis ex institutione damasi pape psalmi ad antiphone simphoniã canunt et significat ps. bonã ⁊ diuinã opationẽ. vnd dauid. In psalterio decacordo psallã tibi In tali em̃ instrumẽto psallebat innuens q̃ in psalterio spũali spũ viuificato p fidẽ debemus psallere deo decẽ legis mandata implendo. ¶ Iõe aũt Damasus instituit vt chori in duas ptes diuisi psalmos canerẽt alternatim. Et dicunt psalmi alẽnatim. ad notandũ alternã scõrũ ad bene opandum exhortationẽ. Pariscis nãq̃ tẽporib⁹ cõfuse ⁊ q̃si in chorea dicebant. iõq̃ sancti prẽs ordinaueruut vt alternatiz dicerent. i. vna ps chori vnũ versum. ⁊ altera alium diceret. quod beat⁹ ignati⁹ primus statuisse fert in eccl̃ia anthiocena p eo q̃ in visione audiuit angelos antiphonatim psalmos psallentes. de hoc etiã dictum est in p̃ma pte sub ti. de eccl̃ia. Dicũtur etiã alternatim. ad notandũ q̃ alter alterius on⁹ ferre debet. Psalmos q̃z stando dicimus. ad ostẽdendũ q̃ stãtes in bonis opib⁹ vincim⁹. Cũ em̃ ꝓl's isrl'cũ amalech pugnabat quãdiu moyses man⁹ leuabat ꝓl's vincebat. qm̃ vo man⁹ dimittebat ꝓl's vincebat. Eleuatio igit ad stãdũ significat mẽtl nr̃e deuotionẽ. vt statu corporis. mentis affectionẽ monstremus videlicet nos paratos esse siue ad domãduz carnẽ siue ad exercitiũ opis. Lectiões vo que sunt doctrina nr̃a in silentio ⁊ sedendo audimus. qm̃ doctrinam sedendo ⁊ q̃escendo recipimus. Vn̄ eccl'astic⁹. Sapiẽtiam scribe in tempe ocij ⁊ q̃ imoraz actu pcipiet eaz. Et iterũ. Verba sapiẽtie in silentio ⁊ quiete discunt. Et ppha ait. Erit cultus iusticie silentiũ. Scõs quoq̃ stantes oramus. significãtes eos in ppetua leticia fore. iuxta illud. Stantes erãt pedes nostri in atrijs tuis hierusalẽ. ¶ Sane in diurnis horis sex psalmi dicunt p q̃s sex opa misericordie denotant. q̃b⁹ in vinea domini laborantes intendere debent. q̃ si pie ⁊ mũdo corde exerceamus. a seruitute

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

diabolo liberati ad libertatē vite puenie=
mus ⁊ retributionē diurni denarij recipie
mus. Verūtñ sub trib⁹ glorificationib⁹ di
cunt ad insinuandū fidē sancte trinitatis
ad quā diuina sunt opa referēda. In ve/
speris ꝯo ąnqꝫ dicunt put ibi dicet. Et
sunt psalmi horarū inuariabiles put sub
completorio dicet. ¶ Illud quoqꝫ pter/
mittendū nō est q̃ vnus atqꝫ idem ps̄. in
varijs festiuitatib⁹ cantat p eo qꝫ ibi ver
sus ptinētes ad illas inueniuntur. Verbi
gratia. In natiuitate cantamus psalmū.
Eructauit ppter versum illum. Specio/
sus forma. Cantamus etiaꝫ illum in festo
virginum ppter versum. Adducent regi
virgines ⁊c̄. Et etiam in festo apostolorū
ppter ꝯsum. Pro patrib⁹ tuis ⁊c̄. Item
ps̄. Quare fremuerūt. cantat in natiuita
te ppter ꝯsum. Dñs dixit ad me. ⁊ in pas
sione dñi ppter versum. Astiterūt reges
terre. ⁊ sic de alijs. Preterea vnū ⁊ idem
vocabulū sepe diuersimode accipit. ver=
bi gratia. Hoc nomen templum significat
corpus christi vt ibi. Soluite templum ꝫ
Aliquado significat templū materiale. in
de est q̃ ps̄. illum Magnus dñs ⁊c̄. can=
tamus in natiuitate ppter versum illum.
Suscepimus deus ⁊c̄. Intelligimus em̄
ibi de templo corpis. Cantamus etiā eun
dem ps̄. in purificatiōe. ⁊ ibi accipim⁹ de
materiali templo in quo fuit eadē die pre=
sentatus. ¶ De psalmodia tam nocturna
q̃ diurna in suis locis dicet. ¶ Et nō fm
hiero. q̃ melior ē ąnqꝫ psalmorū cuꝫ cor/
dis puritate ac serenitate spiritualiqꝫ hi/
laritate decantatio. q̃ toti⁹ psalterij cū an
xietate cordis atqꝫ tristicia modulatio.

¶ Postremo notandū est q̃ psalmi gra=
duales sunt. xv. qui signati sunt per quin
decim gradus quibus ascēdebat ad tem/
plum salomonis qd̄ erat in mōte. Hos ąn
decim gradus vocant quidā canticū gra
duum. eo q̃ in quolibet p̄missorū ąndeci
graduū singuli psalmi decantabant. ⁊ ꝫ
verbū graduū casus genitiui est. De di/
ctis gradib⁹ dictū est in p̄ma pte sub ti. de
altari. Significati sunt etiā dicti. xv. psal
mi p alios ąndecim grad⁹ ezechielis. qui
bus visum ē ei ascēdi in ciuitatē dei. de q̄=
bus habet Ezech. xl. vbi p̄mo habetur ō
septē gradib⁹ ⁊ postea de. viij Nempe ąn
denari⁹ numerus cōstat ex numero septe=
nario ⁊ octonario. Septenari⁹ refert ad
vetus testa. quia antiq̄ septimū diē. septi=
mum mēsem. ⁊ septimū annuꝫ celebrabāt
Octonarius ad nouū testamentuꝫ refert
ppter resurrectionē dñicam. que octauo
die facta est. Quindecim q̄ psalmos psal/
limus. ostēdentes q̃ vtriusqꝫ testamēti p̄
cepta obſuare debemus. Primi ąnqꝫ ps̄
ąnqꝫ corpis sensus. p quos peccamus si/
gnificant. ⁊ ido in aliquo illorū nō dicitur
gloria pri. quia illa peccata que p quinqꝫ
sensus corpis cōmittūt nobis nō deo im=
putare debemus. Sed dicit post illos re=
quiem eternā. qm̄ in illis p defunct⁹ ora/
mus. Ac si quis dicat. Oram⁹ domine ne
p peccatis illis que cōmittunt corporis
sensibus eis vita neget eterna. sed per di
misericordiā requies cōcedit eterna. In
sequētib⁹ decē psalmis nobis ⁊ nostris p
ximis ⁊ cōgregationib⁹ ⁊ p̄latis dei mise
ricordiam iploramus. ⁊ gloria patri ſbiū=
gimus. quia q̃ a catena peccatorū absol/
uimur. q̃ te deū toto corde pquirimus. q̃
tuū decalogum obseruam⁹. nō nobis dñe
non nobis. sed nomini tuo gloriam exhi=
bemus. Rursus numer⁹ decim⁹ ex septe=
nario ⁊ ternario constat. Ternarius ad p̄
cepta p̄me tabule que ad deū spectant. se=
ptenari⁹ ꝯo ad p̄cepta secūde tabule. q̄ ad
primum spectant refert. Ac si dicat. Qd̄
calogus abseruat q̃ deū est. ¶ Versiculi
etiam in singulis dicunt horis. Legit in
libro numeri. q̃ dum arca dñi que eccles=
am figurabat in tabernaculo reponebat
dicebat Moyses. Reuertere dñe ad mul
titudinem filiorum israel. Sane reuersio
domini ad israel nihil aliō est q̄ vt reuer=
ti faceret israel ex toto corde ad se. Deus
enim cui omne tempus presens est nō ha=
bet ad quos reuertatur. et intelligitur re/
uertere. id ē. fac nos reuerti ad te. Juxta
illum ergo morem versiculi dicuntur: vt
si forte mentes nostre cogitando vana p
nimio psalmorum opere deuiauerunt. au
dito versu conuertantur ad orientem. id ē
ad christum qui est noster oriens. seu ad
mentem fm versus significationeꝫ qui ab
ipsa reuersione nomen traxit. Nam dici=
tur a verto vertis. ⁊ inde est q̃ dum ꝯsus
dicit ad orientē siue ad altare nos verti/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mus. Recte ergo ysus qui significat fructuz bone opis alta ⁊ acuta voce dicit ad excitandũ pigros qui in laudando deum ⁊ in intelligẽdo diuina torpent. vt reuertant ad cor vt videlicet eo audito omnis cogitatio que forte videndo tempalia foras exijt. reducat intra nos. Rursus versus nocturnal significat. qz ab officio psalmorũ siue a labore tũc nos reuertimur ad officia lectionũ siue ad quietẽ. vt q̃ psallẽdo stabat nũc ad lectionẽ sedeat. Aliũ versus dicit a vertendo. De hoc dictũ est in ārta pte sub titulo de graduali. ¶ Et nõ q̃ in quibusdã ecclesijs in die dñica post ꝑmã nocturnam dicit iste ysus. Memor fui nocte nominis tui dñe. Post scdam dicitur. Media nocte surgebã. Post tertiam. Exaltare dñe. Prim⁹ siquidẽ versus scz Memor fui. ⁊c. ad quid ecclesia de lecto suo surrexit ostẽdit. Quo vero tempe surgendũ sit notat secũdus. s. Media nocte ⁊c. ⁊ ad quid surgendũ sit. ostendit qd̃ sequit. Ad cõfitendum nomini tuo. Nec quidã nolentes mentiri quia nõ surgũt in media nocte. loco hui⁹ versus ponũt illuz Nũ tu illuminas lucernã meam domine Quod tamẽ media nocte surgẽdũ sit. ostẽdit dauid dicens. Media nocte. ⁊c. Et alibi. Preueni immaturitate ⁊ clamaui. quod est idem. nam immaturitate vnica est dictio. vñ ⁊ quidã libri habẽt imaturitate. ⁊ sonat imaturitate quasi temp⁹ non aptũ operi. Alia tamen littera habet Preueni itempesta nocte. quia tempestũ apd̃ antiquos idem erat qd̃ oportunũ a tẽpore vel a tẽpestate vocabulo ducto. Unde in antiquis historijs sepe ita legit. Hoc factũ est in illa tempestate. id est in illo tempore. Unde intempestiuũ vl intempestũ aiunt temp⁹ inoportunũ. i. nocturnũ actionibus non oportunũ. Tertius aũt ysus. scz. Exaltare dñe ⁊c. manifeste ptinet ad nouum testamentũ in quo saluator noster ꝓm humanitatẽ fuit exaltatus. Quidam tamen dicunt tunc. Ego dixi. dñe miserere mei. Quia ad gloriã que data ẽ tempore noui testamẽti nõ puenit nisi p remissionem peccatorũ. ¶ Sed querit quare ysiculi in nocturnis aũ lectiones dicunt. in alijs vero horis post. s. post capitula. Respondeo in nocturnalib⁹ lectiõib⁹ ppt̃ earum numerositatem ⁊ magnitudinẽ sedere solemus. Ne igit̃ ppter longã sessionẽ aut ppter lassitudinem siue ocium obliuiscamur doctrine dñi. quã lectiões significant. cogitando forte inania aut dormiendo vel cõfabulãdo. ideo ysu p̃cedente ad lectiones audiẽdas icitamur. In alijs vero horis quia nec tot nec tante sunt lectiones. nõ est necesse sedere. nec ysiculos p̃mitti. Uel ideo in alijs horis ysus post lectiones dicunt. ad notandũ q̃ ppter inualla horarũ doctrina dñi nõ negligitur. Rursus ysus sepe a pueris cantat ad notandũ seruitiũ nostrũ cũ innocentia p̃stitum dño fore gratum. De versiculis qui l vespis seu in laudibus dicunt sub illis locis dicet.. Et vide qz ysus debet notare aut statũ tempis aut officij. Statum temporis notat versus p̃me. s. Exurge christe adiuua nos. Ubi cũ dicit. exurge innuit initiũ in ope. Similit̃ in ysu tertie. Adiutor esto meus dñe ne derelinq̃s me. cũ dicitur ne derelinquas me. notat status pugne. Similit̃ in ysiculo sexte. s. Dñs regit me ⁊ nihil mihi deerit i loco pascue ibi me collocauit significat status pfectus ⁊ perfectionis. In ysiculo none. s. Ab occultis meis munda me dñe ⁊ ab alienis pce tuo iuo. status demonstrat frigescentis dilectionis. Statũ quoqz tempis innuunt ysiculi qui in passione ⁊ resurrectiõe cantãtur. Sed ysus vespertinalis officij statuz officij insinuant. vt vesptina oratio. ⁊c. et dirigat oratio ⁊c. Ex quibus ybis colligitur q̃ vesptina oratio excitat. Post ysum sequit oratio dñica. ⁊ post eam p̃ces de quibus dicet sub nocturnis. Lectiões quoqz in singulis horis tam nocturnis q̃z diurnis dicunt. Et dicit lectio quia non cantat vt ps̃ vel hymnus sed legit tantũ Illic em modulatio hic sola pnunciatio q̃ritur. Siquidẽ lectiões nocturnales sunt doctrina nostra. quia p eas docemur opera nostra retorquere ad deũ. obtinẽt ergo vicem lectionũ quas doctores faciunt ad ignaros. Per eas quoqz sanctorũ opera imitamur ⁊ earuz cõmemoratione ad dei laudem cõpungimur. Et ideo vt p̃missuz est sedendo vel in silẽtio audiunt. ¶ Lecturus aũt lectionẽ ad libzũ accedens sup gradũ ascẽdit quia doctor pfectiori vita

vulgos transcendere debet. Et a pſbyte/
ro vel epo bñdictionē tanq̃ legēdi licenti
am postulat dicēs. Jube dñe bñdicē. Per
qd̄ ꝓncipat⁹ eccl'ie. q̃q̃ null⁹ nisi a maiore
iussus debet in eccl'ia legere desigk̄. Et di
cit domne ⁊ nō dñe. qz sol⁹ de⁹ vere dñs
est. Hinc ē q̃ pſbyter seu eps nō a se bñdi
ctionē largik̄ ſ dis'crete a deo postulat illā
dari dicēs. Bñdictionē ꝑpetuam tribuat
nobis ⁊c. In fine ꝯo dic. Tu aūt dñe mi/
serere ⁊c. qz tunc ſmonē ad deū dirigit q̄
ꝯe dñs ē. Rursus ideo in ꝓncipio ipfecte
⁊ sincopato vocabulo ꝓnūciat. qz tūc ad
impfectū vicz ad hoiez ſmonē dirigit. iu
xta illud ꝓphete. Impfectū meū viderūt
oculi tui. Quod etiā monachi cōmuniter
obseruāt dicētes. Domnus abbas. Hac
quoq̃ ꝓsideratiōe famuli dñis ſuiētes al
terū genu tm̄. s. sinistrū flectere debēt. per
quā ꝑtem corꝑalis ſuit⁹ significak̄. q̄ tm̄
hoibus ⁊ nō ſpūalibus debek̄. Sz in eccl'a
vtrūq̃ genu flectendū ē. nō alteruz tm̄ ne
iudeis assimilemur. Nā ⁊ xpo omne genu
flectitur ad Phil'. ij. c. Salomon q̄dem ꝑ
ꝓ'o orās vtrūq̃ genu in terraz figebat. et
man⁹ ad celū expādebat. prout legik̄. iij.
Regl. c. viij. eadē etiā rōne nō ē acclinādū
ꝓncipi seculari facie recta. siue secrete. siue
loquēdo siue auscultādo. ſ dūtaxat ab au
re sinistra capite flexo. In fine ꝯo pfecte ⁊
cōplete ꝓnūciat. qz ad pfectū ⁊ pfecto vo
cabulo dignū vicz ad deū dirigit ſmonē.
Porro epo volenti legere ⁊ dicēti. Jube
domne bñdicere null⁹ minor bñdicere dz.
Ūñ in q̄busdā ecclesijs nil ei rndek̄. i alijs
ꝯo rndet vn⁹ pſbyt̄. Ora ꝓ nob pie pr̄ ad
dñm. ⁊ tūc eps dicit. Magnificate dñm
mecū. Tunc aūt eps debet pfecte ꝓnunci
are. iube dñe. qm̄ ad deū q̄ pfect⁹ ē ſmōez
dirigere intelligik̄. In nōnullis ꝯo eccle/
sijs epo legere volēte sacerdos dicit: iube
dōne bñdicere. Et ipe eps dicta bñdictio
ne legit. Cū em̄ legere lectionē nō sit sacer
dotis vel epi officiū. ſ lectoris si null⁹ ali⁹
eps vel sacerdos assit. pōt ali⁹ inferior/or
dinis tanq̃ lectur⁹ in ꝑsona eccl'ie dicere.
Jube dōne bñdicē. ⁊ ipe sacerdos vt eps
lecturus in ꝑsona xpi ei reddit bñdictiōez
vel legat absq̃ iube dōne bñdicere. In q̄
busdā ecclesijs ipe eps dicit. iube domne
⁊ minor cui voluntarie in h̄ se ex hūilitate
subijcit bñdicit. Lectiōe finita dicit lector
Tu aūt dñe ⁊c. Nō neq̃ de lectōe ē. neq̃
ei cōtinuak̄. ſ ille ad deū ſmonē dirigens
se excusat. q. d. Pñe peccaui legēdo forſā
modulate ꝓnūcians cupidine laudis hu-
mane vel captādo ventū humani fauoris
Et audiētes sil'iter forte peccauerī vanis
cogitatiōib⁹ intendentes vel a lectōe au-
ditū auertētes. Aūt ꝑ ſ. Sz tu dñe mise-
rere nri. Nō ꝯo rndek̄ a cuncti deo grās.
nō ad tu aūt. sed ad lectionē referk̄. Est ei
vox eccl'ie deo grās exoluētis. Ac si dicat
De⁹ pauit nos xbis salut/que sunt cibus
aie ⁊ ꝑ hmōi bñficio. deo grās supple ex/
oluim⁹. Rursus pluralitas lectionum
pluralitatē significat ꝑdicatorū. qui sunt
tempe grē sic ⁊ paucitas in pfest/raritatē
significat tpe legis. Sz ⁊ vicissitudines le
ctorū sunt successiōes legatorū. qui dū iu-
be domne bñdicere dicūt licētiā ꝓficiscen
di petunt. ⁊ dū eis bñdicik̄. licētia dak̄. in
quo inuik̄ q̃ null⁹ ꝑdicare debeat. nisi mis
sus. Nūo em̄ ꝑdicabūt nisi mittank̄. Ipa
lectio est inūcte legatiōis executio. Tu āt
dñe. legati reūsio. vbi in eo q̃ miscēdia im/
ploraк̄ innuik̄ ipm legatiōis vel ꝑdicatio
nis officiū non sine alicui⁹ vel leuis culpe
puluere pagi posse. vñ Aug⁹. Verbum ꝑ
dicatiōis securi⁹ audik̄ q̄ dicak̄. Predica
tor em̄ ꝑ terraz ambulat. ⁊ difficile est ei q̄
ꝑ terrā ambulat pedes nullo puluere sor-
didare. ⁊ ꝑdicatorē cū se bñ ꝑdicare sense
rit. nulli⁹ ſpū elationis erigi Et attende
q̃ sicut in eccl'ia duo sunt ordines sapien/
tes ⁊ insipiētes. sic due sunt lectionū ma/
neries. In illis em̄ lectiōib⁹ q̄ ad missaz le
gunk̄ sapiētes istruunk̄. in his ꝯo q̄ in no-
cte dicunk̄ insipiētes erudiunk̄. Ūñ et ex-
ponunk̄. Et nō q̃ terminank̄ lectiōes q̄
tuor modis. Primo generalik̄ ꝑ Tu autē
Secūdo in aduētu ⁊ in natiuitate ⁊ in epi
phania lcōnes de Esaia finiunk̄ ꝑ Hec di
cit dñs ꝓuertimini ⁊c. q̄ in natiuitate h̄ di
cunt mouenk̄ ex illo capitulo Esaie. quod
tūc legik̄. ꝓma tpe allcuiata ē. vbi dr̄. ⁊ in
omib⁹ his nō ē auersus furor me⁹ ⁊ ꝑ'us
meus nō ē cōuersus. Et ideo eccl'ia horta-
tur in ꝑsona xpi ꝑ'm peccatorē vt cōuer-
tak̄. Hoc idē etiā fit ꝓpk̄ eandē cām in qui
busdā ecclesijs qñ legik̄ de hieremia ex ꝑ-
brāte duriciā pctōr q̄ ꝑ pniam ñ ꝓtunk̄.

Tertio mõ lcõnes que legũt in triduo añ
pasca de trenis hieremie finiunt p hier'm
hier'm ꝓuertere ꝛc. put ibi dicet. Quar-
to lcõnes p defũct finiunt simplicit sine
altero p̃missorũ. In q̃busdã tñ ecclesijs fi-
niunt p beati mortui q̃ in dño moriuntur
qd̃ sũt ex fine cui'dã f'mõis quẽ Aug'. d̃
mortuis cõpilauit. Hoc etiã nota q̃ in
tertia nocturna legit euãgelium ꝛ omelia
euãgelij eiusdẽ diei. Quia tertia nocturna
designat tps gr̃e in q̃ euãgeliũ recitatũ est
ꝛ in q̃ euãgelica p̃dicatio celebrat. put in
ti. de nocturnis dicet. Nõ ẽ etiã omittẽ
dum q̃ antiq̃s tpib'. eliminat heresib' q̃
ꝓitatẽ trinitat impugnabãt sancti patres
ad h̃ vt scã trinitas magis nõ eẽt. ordina-
uerũt q̃ nona lectio sp de trinitate legere-
tur. ꝛ nonũ r̃nsoriũ sim̃iter de eodẽ cãtaret
ꝛ q̃ etiã in p̃ma feria missa de trinitate di-
ceret quo diuti' obf'uato ꝛ trinitate cũct
inotescẽte ecclesia lectionẽ d̃ trinitate omi
sit h̃ r̃nsoriũ de trinitate ꝛ etiã alia in missa
in dñic dieb' vel ppt solitũ vsum vel p-
pter dulcẽ cantilenã in plerisq̃ loc retinu
it. ꝛ ita nũc impropꝛie vocat r̃nsoriũ. qꝛ le
ctioni p̃cedẽti nõ r̃ndet. Diurne ꝓo le-
ctiones a q̃busdã eo q̃ breues sunt lectiũ-
cule nũcupant. a plib' ꝓo capitula. eo q̃
vt plimũ de capit' epl'arũ illorũ dieruz q̃-
bus dicunt sumuntur. Hec siq̃dẽ post ps
ꝛ antiphas in singulis horis dicunt put
statutũ ẽ in ꝓcilio agathẽn. q̃ mod' ab hes
dra sumpt' ẽ vt p̃missum ẽ. Et significant
capitula doctrinã. Ne em̃ ppt psalmodi-
am audiẽtiũ animis se fastidiũ ingerat. si
cut iudeis q̃ manna fastidiebant. ppt qd̃
deus misit in eos serpentes ignitos qui
eos inf'ficiebãt. ió p̃mittit capl'm. i. breuis
lectio sumpta a nouo vel ve. te. puocans
ad deuotionẽ que fastidio ꝓria ẽ ꝛ exhor-
tans ad pseuerãtiã in bono. Iux illd̃ hor
tamur vos ne in vacuũ gr̃am dei recipiat
In nocturnis aũt copiosi' q̃ diurno offi-
cio lcõnib' vacamus. qꝛ tũc eis aures libe
rius accõmodam'. Et dicunt hmõi capi-
tula siue exhortatiões in plerisq̃ ecclesijs
p pastorẽ ad domesticos ꝛ sciẽtes. qꝛ sic li
gna lignis adijcim' vt ignis magis arde-
at. ita ignitis domesticorũ cordib' ignita
pastorũ ꝓba adijciunt vt magis igniantur
Legũt etiã he lcõnes sine Iube dõne et
ꝛ absq̃ b̃ndictiõe. qm̃ vt plimũ ep̃us aut
sacerdos q̃ vicẽ xpi gerũt. ꝛ quorũ officiũ
tanq̃ maiorũ ẽ excitare pigros. illa legũt
quib' ppriũ est licentiã et b̃ndictionẽ da-
re ꝛ nõ petere. nã maior minori b̃ndicẽ ꝛ ñ
ecõtra. Nocturnales ꝓo lcõnes a minori
bus legunt. ideoq̃ a superiorib' licẽtiam ꝛ
b̃ndictionẽ petũt. In his etiã diurnis lcõ
nibus nõ dr̃ in fine. Tu aũt sicut fit in no-
cturnalib'. qꝛ sacerdos debet eẽ pfect' ꝛ q̃
diabolicis suggestionib' de facili non suc
cũbat. ꝛ qꝛ in breui f'mone ꝛ int familia-
res vix ẽ q̃ vent' hũani fauoris captetur
put q̃nq̃ fit in nocturnalib' lcõnib' vt p̃-
missum ẽ. r̃ndet tñ deo gr̃as ppt cãm i no
cturnalib' lcõnib' assignatã. Ad h̃ capl'is
horarũ officia diuidẽtes p p̃cedẽtia labo
rem p sequẽtia p̃miũ significam'. idoq̃ p̃
cedẽtia cõsistũt in ps̃. sequẽtia in hymnis
ꝛ canticis. Nõndũ ꝓo ẽ q̃ pulcerrim'
mos in ecclesia inoleuit vt q̃ter in die ꝛ q̃-
ter in nocte p singulas diurne siue noctur
ne psalmodie horas lcõ vna siue capl'm d̃
veteri siue nouo te. dicat. Quedã tñ eccle
sie nõ dicũt capl'm in p̃ma. nec in cõpleto-
rio. Sz qꝛ f'm h̃ lcõnes nr̃e nõ erũt octo si
cut erãt f'm hesdrã in veteri te. put p̃mis-
sum ẽ. ió eccl'ie ille post p̃mã legũt in capl'o
lcõnẽ in p̃ma p̃termissam. Dicit em̃ aliq̃s
Iube dõne b̃ndicere. ꝛ sacerdos b̃ndicẽs
r̃ndet. regularib' disciplinis. ꝛ cetera q̃se
quunt. Et añ cõpletoriũ legunt p̃termit-
tendã i cõpletorio. s. Frẽs sobrij estote ꝛc
Uel legit de dialogo vel hmõi. Hec h̃ sub
ti. de p̃ma dicet. Querit aũt q̃re in no-
cturnalib' siue in diurnalib' lcõnib' nõ p
nunciat autor earũ put fit in his q̃ in mis-
sa legunt. R̃ndeo hi q̃ semp lcõnib' ꝛ di-
uinis obsequijs insistũt. vt sunt ministri ꝛ
domestici eccl'ie. earũ autorẽ ex ip̃is lcõni
bus agnoscũt. qꝛ igit illi nocturnalib' as-
sunt officijs nõ ẽ ncẽe exp̃mi nomẽ autor
lcõnũ. In missa ꝓo ideo exp̃mit. qꝛ ibi cõ-
ueniũt bubulci. oparij ꝛ agricole. vt si q̃s
eorũ forte p eo q̃ raro talia audit incogni
tam habet historiã audiat ei' autorẽ q̃ for
te nõ ẽ ei incognit'. vt ex illi' autoritate fir
mius infigant verba lcõnis in corde. In
quibusdã tñ nocturnalib' lcõnibus q̃nq̃
autor ipsarũ exp̃mit. puta in f'monibus ꝛ
omelijs Gregorij ꝛ Augustini. ꝛ aliorum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de quo in phemio. vij. ptis dicet. Doz
ro in cōcilio magocien. in burchar. li. vij
c. laic'. statutū est vt laic' in eccl'ia nō reci
tet lectionē nec al'a dicat. nisi i ps tantū ⁊
rñsoria sine al'a. Rñsoria quoq; post le
ctiones subijciunt. cū em p lcōnes doctri
na. p rñsoria ꝯo bona opa significent rite
post lcōnes rñsoria subijciunt. quia p bo-
na opa doctrine rñdere debem'. ne cū ser
uo pigro qui pecuniā dñi sui abscondit in
tenebras exteriores mittamur. Ꝑ nāq; re
sponsoriū. quia lcōni rñdere. i. cōsonare d
bet. vtsi forte lcōnes sunt de actib' ap'lorū
rñsoria sunt si'liter de eodē. Ūñ nonum re
sponsoriū rñdere solet none lcōni que oliz
erat de trinitate. put iam dictū ē. Hoc au
tem fallit in rñsorijs de historijs q̄ p' euā-
gelium in nocturnis cantant. que euāge/
licis lcōnib' nō rñdent. De hoc etiā dictū
ē in quarta pte sub ti. de graduali. Dicit
quoq; rñsoriū. quia vni cantāti ceteri con
corditer rñdent. Iuꝝ illud ap'li. j. Cor. j.
Ut idipsum omes dicamus ⁊ nō sint i no
bis scisimata. Cātauit em vn'. s. xp̄s. ⁊ pe
trus ⁊ ceteri eū secuti sunt. vel quia choro
illud cantanti ꝯsus rñdet ab vno. Isido.
dicit q italici rñsoria tradiderūt que inde
rñsorios cantus vocant. qz alio desinente
id alter rñdeat. Doztro rñsoria noctur/
nalia spūalib' canticis compant. Dicun-
tur em cantica. quia cantant. Sūt spiritu
alia quia ex iubilatiōe spūalis mētis pce-
dunt. Cantant ꝯo vt recitatiōe lectionuz
ad supne p̄rie concentū mentē nr̄am inci/
tent subleuari. qd̄ etiā insinuat gloria p̄ri.
quod in vno quoq; rñsorio canit. Ceterū
responsoriū ab vno incipit vt ab alijs cō-
cinat p qd̄ fr̄is ad fr̄es exhortatio ad fui
endum deo intelligit. Per ꝯsuz ꝯo rñso-
rij qui tot' ab vno canit singularis ad de
um depcatio denotat. Adhuc rñsoriū cā
tando quasi p tubā vocē exaltam'. excitā
do fratres ad altioza vsq; adeo vt ad lau
dem scē trinitatis pueniam' dicētes. glia
p̄ri ꝛc. Nāq; aūt rñsoriū tres habet ꝯsus
put in. vj. pte sub p̄ma dñica de aduentu
dicet. Rñsoriū quoq; post ꝯsum ipfecte
recantat ad nōndū q si in monte. i. in sta-
tu pfectiōis saluari nō possum'. saltē in se
goz. i. alia via saluemur in statu vicz imp-
fectionis. Adhuc semiplene siue p pte re-
petit ad notandū ea que viuentes facim'
impfecta eē. ⁊ fit p̄mo repetitio a remotio
ri quo ad finez. ⁊ postea a'min' remoto. et
vltimo gloria p̄ri dicit. put sub dicta dñi
ca de aduentu dicet. In festiuis ꝯo iterū
totū pfecte repetit ad notādū leticiā ⁊ p-
fectionē sanctorū. Oratiōes si'liter i sin
gulis horis dicunt p quas p̄missio impe-
tranda ē. oratio nāq; petitio ē. Nam ora/
re petere ē. sicut exorare ē ipetrare. Et f̄m
Greg'. veracit orare ē amaros in cōpun-
ctione gemitus ⁊ nō cōposita ꝯba resona
re. Oratio aūt dei miscōiam significat q̄ p
cedit ⁊ subsequit hoiem in bonis opibus
⁊ ideo dicit in p̄ncipio misse ⁊ in fine. Est
vltima oratio dñi ad oparios benedictio
Q; oōnes in fine dicunt ab actibus sumi/
tur ap'lorū. qui qñ disiungebant posit' ge
nibus suis orabant. Siquidē oraturus sa
cerdos p̄lm salutat dicēs. Dñs vobiscuz
⁊ hoc ideo vt illū animet ad orandū p ip-
so q eius oratio sit accepta deo. qq; deus
gr̄am suā sibi donet Oratiōe aūt finita ite
rum orat dicēs. Dñs vobiscū. De quo sb
ti. de p̄ma dicet. Et nota q omē officiū p̄
ter nocturnū. oōne ⁊ bñdictione cōcludi
tur. ad nōndū q dū in hoc seculo sum' ne
cesse habem' p̄sbyterorꝫ oōib' muniri Et
mos est qñ cū famulis dei familiare habe
mus colloquiū cū ab illis sepamur bñdi/
ctionē ab eis poscim'. In nocturnis ꝯo b
nū fit. quia ibi nō fit separatio. sed matutinū
⁊ matutine laudes cū eo cōiunctim canūt
Doztro licet deus sit vbiq; tñ sacerdos
in altari ⁊ in diuinis officijs debet ex insti
tutione vigilij pape ꝯsus orientem orare
Ūñ in ecclesijs ostiū ab occidente haben
tibus. missam celebrās in salutatiōe ad po
pulū se vertit. quia quos salutamus facie
ad faciē p̄sentam'. put in. iiij. pte sub ti. d
salutatiōe dictū ē. ⁊ deinde oratur' se ad
orientē cōuertit. In ecclesijs ꝯo ostia ab
oriente habētib'. vt rome nulla ē in salu/
tatione necessaria cōuersio. qz sacerdos i
illis celebrās semp ad p̄lm stat cōuersus.
Templū quoq; salomonis ⁊ tabnaculum
moysi legunt ab oriēte ostia habuisse. Ex
odi. xxxviij. c. Uersus oriētē ergo oram'
Primo mēorez q ille q ē splēdor luc eter-
ne. sedētes in tenebris illumīnauit. qñ vi-
sitauit nos oriens ex alto De q legit. Et

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ce vir oriens nomen eius. Cui⁹ argumẽto in libro sapiẽtie dicit. Oportet ad ortum lucis adorare. nõ q̃ diuina maiestas localiter in oriente cõsistat. que potentialiter ⁊ essentialit ẽ vbiq̃. iuxt illud. celũ ⁊ terram ego ipleo. ⁊ ppha Si ascẽdero in celuz tu illic es. si descẽdero ad infernũ ades. ⁊ q̃a deũ timentib⁹ orit sol iusticie. q̃ illuminat oẽm hoiem venientẽ in hunc mundũ. Secundo ideo xpus orientẽ oram⁹. vt anim⁹ nr̃ se ad potiora cõuertere ammoneatur. Tertio q̃ qui deũ laudare volũt non debent ad illum xtere terga. Quarto ꝓm io hãnẽ damascenũ q̃ q̃tuor sequẽtes rõnes scripsit in quarto libro, canonũ. v. c. vt patriã nr̃am nos req̃rere ostẽdam⁹. Quinto vt xp̃m crucifixũ q̃ ver⁹ ẽ oriẽs ⁊ ad quez oram⁹ directe respiciam⁹. Sexto vt venientẽ iudicẽ nos expectare mõstrem⁹. Ait em̃ sic idem damascen⁹ ibidẽ. De⁹ paradisum ꝓm orientẽ plantauit. vñ hoiem trãsgressum exulem fecit ⁊ añ padisum ex occidente habitare fecit. antiquã igit priaz req̃rẽtes ⁊ ad ipam aspicientes deum ad orientẽ adoram⁹. Septimo q̃ dñs crucifixus ad occidentẽ respiciebat. ideo ⁊ nos oram⁹ ad eũ respiciẽtes. Sz ⁊ ipe in celuz assumpt⁹ ad orientẽ sursum ferebat. ⁊ ita ipm apli adorauerũt. ⁊ ita veniet quẽadmodũ viderũt eũ euntẽ in celum. ipm igitur expectãtes ad orientẽ adoram⁹. Baniel quoq̃ in babylonica captiuitate ⁊ iudeis siliter xpus templũ orabãt. Aug⁹. tñ dicit q̃ nulla scriptura nos docuit xpus orientẽ orare. Adhuc stãtes oram⁹ scos put iaz p̃missum ẽ. vbi de psalmis agit. Orandum aũt ẽ in eccl'ia q̃ adhoc inuẽta ẽ. put in prima pte sub ti. de eccl'ia dictũ ẽ. Añ ps̃. lxvij. In ecclesijs bñdicite dño deo de fontibus israel. Et alibi. Adorate dũm in aula scã eius. Et illud. Introibo dñe domũ tuã. adorabo ad templũ scm̃ tuũ in timore tuo. Itẽ p̃ceptũ est corã altari b̃ adorabis Itẽ ppha. Venite adorem⁹ ⁊ pcidamus añ deũ plorem⁹ corã dño q̃ fecit nos. q̃ ipse est dñs deus nr̃. De⁹. i. creator. dñs. id ẽ. redemptor. nr̃. i. saluator. Sz cuz de⁹ sit vbiq̃ vt p̃missum ẽ q̃re potius in tẽplo q̃ alibi ẽ adorand⁹. Preterea legit Joh. iiij c. q̃ cũ mulier samaritana solutionẽ q̃stionis q̃ de loco adoratiõis inter iudeos et samaritanos sepe vertebat. a xpo quesisset p̃res inquit nr̃i in monte hoc adorauerũt ⁊ vos dicitis q̃ hierosolymis ẽ locus vbi adorare oportet. rñdit illi iesus. Mulier crede mihi. q̃ venit hora q̃n neq̃ in monte hoc. neq̃ in hierosolymis suplendũ est tm̃ adorabit⁹ p̃rez. ⁊ veri adoratores adorabunt p̃rem in spiritu ⁊ vitate. Quasi dicat. Nõ pfero locũ in adorãdo vbiq̃ adorẽt deus. dũtaxat in spiritu. i. p spũalib⁹ ⁊ vitate. i. eternis. Unde apl's inquit Tu aũt cũ oraueris intra cubiculũ tuũ ⁊ clauso ostio ora p̃rem tuũ. Sed licet vbiq̃ sit deus adorand⁹. specialit tm̃ in eccl'ia. alioquin frustra tãto studio tãtoq̃ ipendio tẽplum dño fieret nisi gratius in eo adorari acceptaret. Unde Salomon in templo constructo ⁊ dedicato orauit ad dñm vt quicũq̃ illud ascenderet orãs p peccat⁹ suis. vel p quacũq̃ tribulatioue clamãs ad dominũ in his que iuste postularet exaudiretur. quã orationis formã sequit ecclesia i oratiõe quã dicit in ecclesie dedicatione. Assist ũt em̃ angeli ibi adorãtib⁹. vt deuotas eorũ orationes dño offerãt ꝓm illud. In cõspectu angelorũ psallã tibi adorabo ad templũ sanctũ tuũ ⁊ confitebor nomini tuo dñe. Hinc angelus ad thobiã Ego obtuli oronẽ tuã dño. Requiescunt ibi etiã scorũ reliq̃e. qui nobis deuote deũ adorãtib⁹ suis p̃cib⁹ assequunt. q̃d nos nr̃is meritis nõ valem⁹. ¶ In plateis xo ⁊ in publico more phariseorũ orare a dño phibemur. Ad xo apl's ad Timoth. inq̃t. Volo vos orare i omni loco. leuãtes puras manus sine ira. ad interna ptinet oronez. In om̃i em̃ loco orat q̃ p charitatis officia et opa bona vbiq̃ man⁹ cordis mundas ad deũ leuat. Ceterũ adorandus ẽ pater ⁊ filius ⁊ spũssanct⁹ qm̃ oẽs ⁊ singuli sũt vn⁹ solus ⁊ verus deus. Licet em̃ alia psona sit pater alia filius ⁊ alia spũsscũs. tm̃ p̃ris ⁊ filij ⁊ spũssancti vna est diuinitas. coeq̃lis gloria coeterna maiestas. Una igit et equalis totius indiuidue trinitat⁹ est oro De qua sane pot intelligi q̃d dñs ait. Veri adoratores adorabũt p̃rem in spũ ⁊ veritate. nam q̃ deũ veraciter adorat ipe q̃dem adorat p̃rem in spiritu ⁊ vitate. i. in filio qui de se dicit. Ego sum via vitas et vita. Ego sum inq̃t in p̃re ⁊ pater in me ẽ

Ideoq; pater adorand⁹ ē in filio. ⁊ filio⁹ in patre. ⁊ spūssanct⁹ i vtroq;. Est aūt deus adorand⁹ de corde puro. cōscientia bona. ⁊ fide nō ficta. De corde puro. nō vt q̄daz faciūt q̄ in psperitate deū glorificāt. ⁊ euz in aduersitate blasphemant. de quib⁹ pro pheta ait. Cōfitebunt tibi cū bñfecer eis si ꝓ nō fuerint satiati murmurabūt. De cōscientia bona. nō vt quidā faciūt q̄ ꝯ de um grauissime peccāt. ⁊ postea temere illi sacrificant. De quib⁹ ait ppha. Peccato ri dixit de⁹ quare tu enarras iusticias me as ⁊ assumis testamētū meū p os tuū. illō vtiq; testamētū de quo ꝓitas ait. Hic est sanguis meus no. testa. De fide nō ficta. ñ vt quidā adorant qui recte dicunt. ⁊ pra/ ue viuūt. quib⁹ dñs improperat dicens. Hic ꝑ labijs me honorat. cor aūt eorum longe ē a me. Dicūt em ⁊ nō faciunt. Adorand⁹ est itaq; de⁹ corde p deuotionē. ore p cōfessionē. ⁊ ope p venerationē. Sūt aūt due spēs adorationis. s. latria que soli deo debet. ⁊ dulia que q̄busdā creaturis exhibet. vt dictū ē in q̄rta pte sb q̄rta pti cula canonis sup ꝓbo Fuitutis. Rurs⁹ ca nonice hore in ipis horis diei dicēde sunt nec obstat illud psalmiste. Bñdicā dñm in omi tpe. nec illud apli. Sine intermissiōe orate. Nm bñdicere dñm in omi tpe est il lum sp digna conuersatione laudare. Si ne intermissiōe orare ē omia in dei laudez seu gloriā agere. sicut idē aplus ait. Siue māducatis siue bibitis siue aliquid aliud facitis in gloriā dei facite. Ceterū oratiōz salutatio pcedit ⁊ sequit ⁊ ad illā rnsio p ut sub pma dicet. Finaliter aūt post ora/ tionē dr. Bñdicam⁹ dño. qd sumptū ē de aplo vel de psalmo vel de hymno triū pu erorū. vbi dicit. Bñdicam⁹ pr̄em ⁊ filiū. ⁊c. Et dicit q̄nq; a pueris qui sunt impfe cte etatis ad notandū omia opa nra imp fecta esse. iuxta illud. Impfectū meum vi derunt oculi tui. ⁊c. Et q omnis laus no stra puerilis ⁊ impfecta ē ad compationē dei quem laudam⁹. Quicqd em h dici po test minus a laude dei est Ac si dicat eccle sia. Laudamus. sed laudando non suffici mus. quia supeminētia dei eloquiū nostr ⁊ intellectū superat. qz accedet hō ad cor altum. ⁊ exaltabitur deus. Ūñ ab omib⁹ cōsequēter dicit. Deo grās. q̄si placet sic pium est in dei laude supari. Dicit etiam a pueris ad notandū q soli pueri. i. puri a malicia. digne laudant deū ⁊ grās agunt. Dicit etiā q̄nq; a maiorib⁹ ad signanduz q in eterna beatitudine cū dño pfecti eri mus laudatores. quia in hac vita nō pos sumus esse pfecti. Rursus post suffra gia dicit alia oro que miscdiam dei signifi cat. que pcedit ⁊ subsequit hoiem in bōis opibus. Dicit etiam iterū bñdicamus et deo grās. quia sicut dñs postq; iterū post resurrectionem suam salutauit discipl'os suos. benedixit eis. ⁊ illi gratias referen do illum adorauerūt. ita ⁊ psbyter vel ali us iterum dicta oratiōe dicit. Bñdicam⁹ dño. ⁊ est subaudiēdū cui⁹ membra sum⁹. ⁊ in quo bñdicimus. ⁊ etiam benedic Cho rus ꝓ gratias agens dicit. Deo gratias quod sumptū est de apostolo. Per quod significat q vsq; in finem vite nre inocen tiam debemus Fuare ⁊ deo benedicere ei p bñficijs grās exoluendo. Vel bñdica/ mus dño cum deo grās est laus finalis et exultatio ineffabilis. que erit in gl'ia cum gratiarūactione. Vel deo grās est cōsum mato cursu gratiarūactio. De hoc etiam dictū est in quarta pte sub ti. de oone no uissima. Sed videt q potius deberet re sponderi amē. i. fiat seu ita sit scz q de⁹ sit benedictus. Sed bñ rñdet. Deo grās. vt notet q hocip̄m q deū bñdicim⁹ ab ipso deo habem⁹. Porro quia quādiu viui mus in lubrico positi sum⁹ ⁊ a demonib⁹ impugnamur. q̄re semp scōrū suffragijs i digemus. idcirco in plerisq; ecclesijs i sin gulis horis post bñdicam⁹ suffragia scōr subijciunt. Et nota q quia totū tps a na tiuitate dñi vsq; ad festū purificatiōis est de infantia saluatoris. ideo vt quidam di cunt nō debent fieri tunc cōmemorationes p̄sertim de cruce. iuxta illud non coques edum in lacte matris sue. nec etiā a domi nica de passione vsq; in sabbatū post pen teco. vt ibi dicet. Hoc etiā sciendū q quia petr⁹ ⁊ paulus in vita ⁊ in morte nō sunt separati. put cantat eccl'ia. ideo nec in cōme morationibus separant que siml' fiunt ⁊ cō muniter de vtroq;. Vltimo notanduz q cantādi vsus a ve. te. sumpsit initiū sic i hesdra legit. De quo in pte secunda sb ti. de cantore. ⁊ in quarta parte sub ti. d all'a

dictũ ē. Et Eccl'.c.xlvii. Dedit illi contra inimicos potentiã ⁊ stare fecit cõtra altare cantores ⁊ in sono eorũ dulces fecit modulos. Et ps̄. Cantate ei canticũ nouũ bñ psallite ei in vociferatione. celebrat itaq; cantus vt ostendat hoies debere referre grãs ⁊ laudes deo dũ manib⁹ ceteriscq; mẽbris satagunt agere opa quib⁹ valeãt deo placere. Usum tñ cantandi quidã re pbãt put dictũ est in phemio.iiij. ptl. Ordinẽ cantilene in diurnis siue nocturnis horis credit btũs Greg⁹. plenaria ordinatione distribuisse cũ multi ⁊ añ ⁊ post eũ orationes antiphonas ⁊ responsoria cõposuerẽt Et nõ sm Hugonẽ de scõ victore q; tres sunt spẽs sonorũ qui tres modulos faciũt Fit em̃ sonus pulsu flatu ⁊ voce. pulsus ptinet ad cytharã. flatus ad thubã ⁊ organum. vox vo ad cantũ. Hec genera musicorũ antiqu⁹ plus in dei laudẽ exercebat Hec aũt cõsonantia sonoruz assignari põt cõcordie morũ. si ad pulsum cythare. manuum opatio. ad flatũ organi mentis duotio. ad cantũ vocis sm̃ois exhortatio referant. Bernardus inquit. Quid prodest dulcedo vocis sine dulcedine cordis. frangis vocẽ. frange ⁊ volũtatẽ. Suas cõsonãtiam vocũ. Sua cõcordiã morũ vt p exemplum cõcordes primo. p voluntatẽ deo. p obedientiã magistro. De organo dictũ est in.iiij.pte. sub ti. de sanctis. Rursus ꝗ triplex gen⁹ musicorum ad triplicẽ differentiam officij ecclesiastici refert sm sicardum epm Cremon̄. in mitrali. Nam ipm officiũ eccl'ie cõsistit in ps̄. in cantu ⁊ i lcõnibus. Primũ musicorũ genus ē quod fit pulsu digitorũ vt in psalterio ⁊ in sil'ibus ⁊ ad id ptinet psalmodia. iuxta illd. Laudate eũ in psalterio ⁊ cythara. Dicit enim psalteriũ a psallim grece qd est tãgere latine. Secdm ē qd fit voce. s. hũana ⁊ ad istd ptinẽt lcõnes. Unde ps̄. Bñ psallite ei i vociferatiõe. Et apl'us. lectionẽ vocẽ vocauit dicẽs. Ignorãtes iesum ⁊ voces prophetarũ q̃ p sabbatũ legunt. Tertium est quod fit flatu. sicut in tuba. ⁊ ad istud ptinet cantus. Unde ps̄. Laudate eum in sono tube. ¶ Sane rõnabilis diuersorũ sonorũ cõcentus cõcordiã varietate cõpactam et bñ ordinate ciuitatis vnitatem significat Suauis vo cãt⁹ fit ex diuersis ꝗ nõ ex aduersis vocib⁹. Rursus cant⁹ in eccl'ia leticiam celi significat. voces vo graues acute ⁊ supacute. innuunt trib⁹ modis p̄dicandum eẽ tribus eccl'ie ordinib⁹. ppt̃ tricesimũ sexagesimũ ⁊ centesimũ fructum. Uel iuxta trta volumina salomonis significant ordinẽ incipientiũ pficientiũ ⁊ pfectorũ. De choro dictũ est in pma pte sb̄ ti. de eccl'ia. ¶ Sane statutum est in cõcilio Tholetañ. ⁊ Gerũdenen̄. vt tam misse ordo q̃ psallendi. q̃ ministrãdi consuetudo seruet in omib⁹ ecclesijs qui in eccl'ia metropolitana seruat. Abbatib⁹ quoq; vel monachis curã animarũ habẽtib⁹ nõ licz publica officia aliter celebrare q̃ in eccl'ia epali. Quis Aug⁹. dicat q; neq; ꝗ fidem neq; cõtra bonos mores eẽ cõuincit indifferent habendũ eẽ. ⁊ in ecclesiastici sacris sit de iure ꝯsuetudo fuãda.

De nocturnis.

Licet eccl'iastica officia a vespis incipiãt. iuxta illud de vespa in vespaz celebrabitis sabbata vra. qz tñ ordo cõueniens est vt a tenebris pdeam⁹ in lucẽ ⁊ nõ ecõuerso. ideo a noctis officio inchoem⁹. Temp⁹ aũt nocturnũ significat vitã nraz in peccatis. nocturnũ officiuz nostri exilij fuitiũ. laus matutina penitentie suffragium p quã tendimus ad lucis gaudiũ ⁊ libertatis. Uel tps ante nocturnum significat tps ante legem morti in quo omẽs sile bant a laudib⁹ dei. Tps nocturnũ significat tps legis date moysi. Tempus laudis matutine significat tps gre a resurrectiõe vsq; ad finẽ mũdi in q̃ tpe deũ laudare tenemur. de bonis nature. q̃ in illa hora nobis cõtulit creando. de bonis gre q̃ in illa nob cõtulit resurgẽdo. ⁊ de bonis gl'ie. q̃ ea nobis dabit resuscitãdo. ¶ Sane nocturnale officiũ media nocte canit ppter q̃nq; rõnes. Primo qz pmogenita egypti de nocte interfecta sunt ⁊ pmogenita israelis saluata. Ut igit dñs nobis fuet pmogenita nra. i. hereditatẽ regni celesti. quaz nob pmogenit⁹ dei fili⁹ acq̃siuit. iõ ei canimus officiũ nocturnale. ne sim⁹ sicẽ esau. q̃ p edulio lenticule rufe pdidit pmogenita sua. Secdo qz dei fili⁹ fuit media nocte natus. iuxt illd Sap̄.c.xviij. Cũ mediũ silen